

۸ مدیر دانشگاهی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از آینده آموزش عالی می‌گویند

مهارت‌افزایی

و توجه به اشتغال در صدر اولویت‌ها

وزیر علوم: پژوهانه، مهارت‌محوری و آیین‌نامه ارتقا اولویت سال آتی است

مهم‌ترین اتفاق امسال تصویب اساسنامه صندوق عتف بود

محمدعلی زلفی‌گل، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛ فعالیت‌های وزارت علوم در سال ۱۴۰۲ بسیار زیاد بود. اما یکی از مهم‌ترین فعالیت‌هایی که انجام دادیم، تصویب اساسنامه صندوق علوم، تحقیقات و فناوری بود که انجام شد و در پی گرفتن شناسه و اختصاص ردیف در بودجه هستیم. از دیگر مصوبات مهم ما، تصویب دستورالعمل پژوهشگران مستقل بوده و مربوط به کسانی است که شغل دولتی ندارند اما مدرک کارشناسی ارشد و دکتری دارند و مشخص کرده که چگونه می‌توانند فعالیت پژوهشی انجام دهند. همچنین دستورالعمل انتخاب دانشجویان سرآمد نیز اتفاق افتاد. موارد دیگر

بحث تصویب دستورالعمل پرداخت پژوهانه به دانشمندان یک درصد ملی و بین‌المللی، تصویب جذب نخبگان به عنوان عضو هیات علمی خارج از فراخوان در دانشگاه‌ها، امریه پسادکتری، تصویب ۵ درصد بودجه فرهنگی و ۱۵ درصد پژوهشی در برنامه توسعه هفتم اتفاق مبارکی است. از اتفاقات دیگری که امسال در وزارتخانه افتاد، بحث خوابگاه‌های متهالی است که ۴۰ درصد افزایش پیدا کرد. تأسیس سامانه فرهنگ‌نما اهمیت دارد که بتوانیم فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها را رصد کنیم. همچنین بحث، فرهنگ‌نامه یا برنامه که در کنار کارنامه علمی دانشجویان است که در زمان استخدام بتوانند فعالیت‌های خود را ارائه دهند. اولویت‌های سال بعد ما در چند بخش است، بحث توسعه آموزش مهارت‌محور، تصویب آیین‌نامه پژوهانه جامع که در سند توسعه هفتم آمده از اولویت‌های ما است، سومین اولویت نیز نهایی کردن آیین‌نامه ارتقا است.

باید نیاز جامعه را با مرزهای دانش تلفیق کرد

جواد محمدی، رئیس پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری؛ نظام آموزش عالی در سال ۱۴۰۲ به این صورت بود که وزارت علوم و وزارت بهداشت و دانشگاه آزاد به دنبال اجرای اسناد بالادستی خود بودند. مهم‌ترین سند بالادستی در نظام آموزش عالی ما نقشه جامع علمی کشور و سند، تعاملات بین‌المللی علمی جمهوری اسلامی ایران و از سمت دیگر سند دانشگاه اسلامی است. هر کدام از این دستگانه‌ها بخشی از این اسناد را در اولویت خودشان قرار دادند. درحال حاضر، وزارت علوم و دانشگاه آزاد به دنبال این موضوع است که بتوانند در مسیر پاسخگویی به نیاز جامعه، حرکت کنند یعنی پروژه‌های علمی خود را به سمت و سوی نیاز جامعه ببرند. این نکته‌ای است که ما در وزارت علوم و دانشگاه آزاد شاهد آن هستیم. نکته مهمی که باید به آن توجه داشت، این است که در تعریف پروژه‌های علمی، هر دستگانه‌ای باید نیازهای ملی را احصا و اولویت‌بندی کند. ممکن است ما ۵ هزار موضوع علمی را تعریف کنیم و در آن درگیر شویم، اما اگر نتوانیم اولویت‌بندی در مسائل ملی داشته باشیم و به صورت ماموریت‌گرایی به برخی از دانشگاه‌ها واگذار نکنیم، بعد از مدتی می‌بینیم تعداد زیادی از پروژه‌ها باقی می‌ماند که کسی به سراغ آن نمی‌رود. معمولاً به این صورت است و

دانشگاه‌ها دوست دارند به سراغ مسائل ساده تر بروند و مسائل کلان که پیچیده است و فعالیت بزرگ و گرهی را می‌طلبد، مورد غفلت واقع می‌شود. ما باید اولاً، مسائل کلان را در حوزه‌های تخصصی احصا کنیم که کدام دانشگاه و پژوهشگاه می‌توانند حل کنند و سپس به آن پژوهشگاه یا دانشگاه ماموریت دهیم که مساله را حل کنند. در قالب کار و پروژه علمی و دکتری ... است. ممکن است موضوعی کلان ۲۰ پروژه ارشد یا، هفت هشت پروژه دکتری داشته باشد. این‌گونه ما می‌توانیم به سمت مسائل جامعه برویم. در عین حال نیز باید در مرزهای دانش حرکت کنیم. باید دقت کنیم که حل مساله به تنهایی کافی نیست. اگر می‌خواهیم مسائل جامعه را حل کنیم باید در مرزهای دانش حرکت کنیم. البته اگر ما هنری به خرج دهیم و تلفیقی بین نیاز جامعه و مرزهای دانش را به عنوان پروژه‌های ملی تعریف کنیم، آن زمان می‌توانیم در مسیر پیشرفت علمی حرکت کنیم و در عین حال نیاز جامعه را نیز پوشش دهیم. برخی از پیشرفت‌ها در حوزه بیوتکنولوژیک است و دنیا به این سمت می‌رود که تعداد بسیاری از بیماری‌های ژنتیکی را درمان کرده یا پاکس‌هایی علیه سرطان را تولید کنند. چنین مواردی هم در مرز آن است و هم برای جامعه مفید است که در آینده زمانی که ما ببینیم در کشورهای متعددی وجود دارد. وقتی ما ببینیم در کشورهای متعددی، این مورد وجود داشته باشد، مردم مطالبه می‌کنند که ما نیز می‌خواهیم در این ریل حرکت کنیم. با آینده‌نگری و آینده‌نگاری می‌توان در رقابت با دنیا پیش رفت.

ماموریت‌گرایی و تنظیم هندسه آموزش عالی؛ هدف سال ۱۴۰۳

سیدفرهنگ فصیحی، رئیس پارک علم و فناوری دانشگاه امریکبیر؛ یکی از مهم‌ترین اولویت‌هایی که در نظام آموزش عالی وجود دارد و یکی از بحث‌هایی که به صورت جدی مطرح است، ماموریت‌گرایی است که تنظیم و هندسه آموزش عالی و علم و فناوری کشور است. این دو موضوع بسیار مهم است و ما کماکان در هر دو بخش با تداخلات نهادی مواجهیم، حتی در فصل سیاستگذاری اجرایی که شورای جهش تولید و قانون راهبردی وجود دارد، همچنین خود نظام حمایت‌های تأمین مالی هوشمند می‌خواهد و نظام

تأمین مالی مشخص ندارند، یعنی کسی نمی‌داند که برای کدام یک از اهداف آموزش عالی چقدر منابع صرف می‌شود. این موضوعاتی است که اهمیت دارد و من اسم آن را مهندسی و تنظیم هندسه نظام آموزش عالی می‌گذارم. ماموریت‌گرا و مساله‌محور کردن این موضوعات بسیار اهمیت دارد. بسیاری از رشته‌ها بدون متقاضی عرضه می‌شود و اولیتی برای آنها وجود ندارد. ماموریت‌گرا کردن نظام آموزش عالی از منظر دانشگاه‌های خاص و مراکز استان که با دستگانه‌های اجرایی مرتبط هستند. دستگانه‌های اجرایی به شدت نیازمند وجود مراکز علمی و آموزشی حرفه‌ای هستند تا بتوانند افکار و تعریف مساله را هدایت کنند؛ مراکزی را که بتوانند تعریف مساله کنند، در کشور بسازیم داریم.

آقایان، به رتبه خلاقیت و نوآوری توجه کنید!

حسین نادری‌منش، رئیس پارک علم و فناوری دانشگاه تربیت مدرس؛ نکته مثبت امسال از نظر من این است که نگاهی در کشور ایجاد شد که درک کردند فناوری نیاز جدی کشور است، همچنین دانشگاه‌های نسل چهارم به بعد فناوری و هدایت پایان‌نامه‌ها توجه کردند و در آیین‌نامه ارتقا جدید، رد پای جدی

برای فعالیت‌های فناورانه گذاشته شد. از این طریق تاحدی مسیر و ریل‌گذاری اصلاح شده است. این مهم‌ترین نکته مثبت است اما یکی از نکات منفی که در بودجه ۱۴۰۲ وجود داشت، این بود که پارک‌های علم و فناوری دانشگاهی که بودجه مستقل داشتند، نه تنها استقلال بیشتری به دست نیاوردند، بلکه حتی بودجه‌شان بایودجه‌های دانشگاهی یکی شد. این موضوع بدترین اتفاق بود که می‌توانست بیفتد و برخلاف مباحث ارج نهادن فناوری بود. عملاً پارک‌های دانشگاهی به جزئی در داخل دانشگاه تبدیل شدند که فشارها و پیگیری‌های متعددی صورت گرفته که این موضوع نیز اصلاح شود، حتی از

فاطمه طاری بخش
رئیس‌کار گروه دانشگاه

آموزش عالی در سال ۱۴۰۲، پستی و بلندی‌های بسیاری را از سر گذراند. از روزهای آغازین سال که مثل همیشه با لایحه بودجه شروع شد و بعد از آن به برنامه هفتم توسعه رسید. سپس ماجراهای تقلب‌های کنکور و رئیس سازمان سنجش پیش آمد و به آیین‌نامه استادمحور و مهارت‌آموزی در درس‌های دانشسگانه‌ها رسید. در این گزارش به سراغ فعالان حوزه آموزش عالی از جمله وزیر علوم، معاون آموزشی دانشگاه تهران، رئیس دو پارک علم و فناوری امیرکبیر و تربیت مدرس، رئیس دانشگاه تبریز و ... رفته‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

کامل کردن زنجیره علم باید اولویت سال آتی باشد

صفر نصرالله زاده، رئیس دانشگاه تبریز؛ در سال ۱۴۰۱ اتفاقات مهمی در آموزش عالی افتاد. یکی از مهم‌ترین موضوعات، بخش ماموریت‌گرایی دانشگاه‌ها بود. در چهار چوب ما موریت‌گرایی دانشگاه‌ها، آمایش آموزش عالی در کلیه استان‌های کشور مورد توجه قرار گرفت و به دانشگاه‌ها ابلاغ شد. این موضوع بسیار مهم است. در بحث اشتغال‌آفرینی، بورس صنعت نیز اتفاقات بسیار خوبی افتاد که وزارت علوم همچنان پیگیر این جریان‌هاست. بحث دیگری که اتفاق افتاد، بحث دانشگاه‌های حکمت‌بنیان بود که به نظر من مقوله بسیار مهمی است. اینکه دانشگاه‌های ما ضمن کارآفرین بودن، در زمینه پژوهش و فناوری، رشد و توسعه داشته باشند بسیار اهمیت

دارد. همچنین باید بتوانند در کنار آن به مباحث شاگردپروری و تربیت حکیمان و دانشمندان زبده نیز همت گمارانند. درباره اولویت‌های سال آینده باید اشاره کنم در حوزه آموزش عالی، خوشبختانه بعد از تشکیل معاونت فناوری در وزارت علوم، جهت‌گیری، در ارتباط با توسعه زیست‌بوم فناوری صورت می‌گیرد که به نظر من اهمیت بالایی دارد و باید از اولویت‌ها باشد. البته در کنار پژوهش و فناوری باید به دانشگاه حکمت‌بنیان توجه شود. از سمت دیگر نیز توسعه زیست‌بوم فناوری و کامل کردن، زنجیره تولید علم یکی دیگر از اولویت‌هایی است که باید مورد توجه قرار گیرد. این دو مورد از اولویت‌های مهمی است که باید در دستورکار وزارت علوم قرار گیرد. یکی از دیگر مواردی که شورای عالی انقلاب فرهنگی به صورت جدی پیگیری می‌کند، بحث بازنگری در سند علم و فناوری استان‌هاست که گام بسیار مهم و از اولویت‌هایی است که در سال آتی نیز پیگیری می‌شود.

استادمحوری مهم‌ترین اتفاق ۱۴۰۲ بود

اصغر کشتکار، معاون آموزشی دانشگاه جامع علمی- کاربردی؛ از نظر من یکی از اقدامات اساسی امسال این بود که پذیرش دانشجویان در دوره دکتری، براساس استادمحوری و با توافقی استادمحور صورت گیرد. در اسناد حوزی، ویژگی خاصی را مدنظر داشتند که به استاد و دانشجو

را انجام داد باید نیاز کشور را بشناسیم و ببینیم در چه زمینه‌هایی نیاز به تربیت نیروی انسانی داریم. این به معنی آمایش است. طرح، تهیه و اجرای آمایش از مهم‌ترین اولویت‌های آمایش است و به نظر می‌رسد سال بعد باید بر این موضوع اصرار داشته باشیم. آمایش در دانشگاه‌ها انجام شده و هر سال آپدیت می‌شود. از هشت هزار و هفت کدرشته، سه هزار و ۷۰۰ کدرشته شده است. همچنین هزار کدرشته جدید فعال کردیم که این هزار کدرشته براساس ۱۲۵ برنامه درسی جدید است که می‌تواند دانشجویان را وارد بازار کار کند و می‌تواند شرکت‌هایی بزنند که بسیار پردرآمد باشند. طرح آمایش منجر به افزایش ۲۳ درصدی دانشجویان امسال در دانشگاه‌ها شد. علاوه بر اینها آمایش را در جهت رشته‌ها انجام می‌دهیم و مراکز که به وجود آورده‌ام براساس آمایش به وجود آمده است. ما در آغاز دولت ۹۷ مرکز فعال داشتیم که الان ۳۷۰ مرکز فعال کاملاً خصوصی داریم.

پیوند دانشگاه و بازار کار؛ اولویت ۱۴۰۳

علی باقر طاهری نیا، رئیس موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی؛ برنامه تحولی که در آموزش عالی و در حوزه وزارت علوم داشتیم اهمیت بسیاری دارد. اول بحث توجه به پیوست اشتغال برای ایجاد و توسعه رشته‌هاست. پیرو تاکیدی که رهبر داشتند، مجموعه وزارت علوم، هم راستا با این تاکید، سیاست خود را برای حمایت از رشته‌ها و گسترش رشته‌ها با

دیدگاه ایشان تطبیق داد که مبدا ما با توسعه آموزش عالی به تربیت دانش‌آموخته بیکار و عصبی کمک کنیم. بر همین اساس، در توسعه کمی، نگاه محتاطانه‌تر حاکم شد و برای توسعه‌های جدید، ضرورتاً پیوست اشتغال تعریف شد که اگر دانشگاهی، خواست رشته‌ای را بگیرد، حتماً باید پیوست اشتغال را تعریف کند. به عنوان مثال اگر استان کرمان، بخواهد در رشته، مهندسی معدن، دانشجو بگیرد، پیش از آن باید طرح توجیهی داشته باشد که دانش‌آموختگان چه زمینه کاری خواهند داشت، در نتیجه پیوند بیشتری بین دانشگاه و بازار کار برقرار می‌شود. شاید ادامه همین روند بتواند از اولویت‌های سال آتی باشد.

مهارت‌محوری و اشتغال‌زایی؛ اولویت سال آتی

محمود کمره‌ای، معاون آموزشی دانشگاه تهران؛ یکی از مهم‌ترین تصمیماتی که تأثیر زیادی در دوره آموزشی‌لیسانس خواهد داشت، بحث در درس‌های مهارتی و اشتغال‌زایی است که به نظر می‌رسد اولویت سال آتی نیز خواهد بود.

استادمحوری، بحث جدیدی بود که در سال ۱۴۰۲ ابلاغ شد. در برخی دانشگاه‌ها نیز اجرا شده و نظامی جدید است. اگر درست اجرا شود که تحول مثبت است و اگر درست و به خوبی اجرا نشود، مفید نخواهد بود. اتفاق دیگری که در این سال افتاد، مساله امکان پذیرش دانشجو در ارشد و دکتری به صورت استادمحور است و فعالیت‌هایشان را ارائه دهند.

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص توسعه‌گردشگری تمدن آزادپارس به شناسه ملی ۱۴۰۰۵۷۹۳۶ و به شماره ثبت ۴۸۶۳۹۴ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۲/۸/۸ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: محل شرکت به آدرس استان تهران، شهرستان تهران، بخش مرکزی، شهر تهران، قلهک، بلوار آینه، کوچه گل‌ریخ، پلاک ۱، بلوک غربی، طبقه ۷، واحد ۷۰۱ به کد پستی: ۱۹۴۹۶۳۵۸۸۳ تغییر یافت و ماده مربوطه در اساسنامه اصلاح گردید. مجوز به شماره ۱۴۰۲/۱۲/۱۵۶۵۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۷ وزارت میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۶۸۵۲۴۰)

FARHIKHTEGAN
farhikhteganonline
صدای نخبگان، نگاه جوانان
روزنامه فرهیختگان
WWW.FDN.IR